

Výstavba obranného systému České republiky vychází z dlouhodobých predikcí možných bezpečnostních rizik a plánů zdrojů dostupných pro obranu, zahrnujících i plánování obranných výdajů. Tento článek se zaměřuje na problém časové hodnoty peněz v prostředí obrany. Snaží se odpovědět na otázku, zda obrana pro vyjadřování inflace vyžaduje koncipování vlastního cenového indexu nebo zda lze k tomuto účelu využít civilní ukazatele v podobě deflátoru HDP či indexu spotřebitelských cen.

Úvod

Rezort Ministerstva obrany ČR představuje nosný prvek systému zajištění vnější bezpečnosti státu. Tento rezort v průběhu posledních dvou dekad prošel a stále prochází zásadními změnami postihujícími jeho velikost, strukturu, systém řízení i ekonomiku. Z pohledu rezortní ekonomiky je obzvláště významná situace, která vznikla ve druhé polovině roku 2004, kdy Parlament ČR schválil novelu zákona o rozpočtových pravidlech vycházející z koncepce reformy veřejných financí. [1] Hlavní novinkou této novely bylo zavedení závazných střednědobých výdajových rámců, neboli výdajových stropů za účelem podpory snižování schodku státního rozpočtu. Ministerstvo financí a vláda musí nadále při sestavování návrhu zákona o státním rozpočtu dodržovat celkové výdaje státního rozpočtu ve výši střednědobého výdajového rámce, který je schvalován parlamentem. Již v roce 2004 na podzim parlament schvaloval nejen zákon o státním rozpočtu na rok 2005, ale i střednědobý výdajový rámec na léta 2006 a 2007. Účelem zahrnutí mandatorních výdajů do závazných rozpočtových rámcích bylo přimět jednotlivé rezorty k tomu, aby nenavrhovaly zákony, které by vedly k výdajům překračujícím stanovené výdajové rámce. Výdajové stropy mají také zaručit to, že případné vyšší daňové příjmy například z titulu vyššího tempa růstu HDP budou použity na další snižování deficitu a nerozpustí se ve výdajích. To by mělo umožnit, aby výdaje ze státního rozpočtu začaly v ekonomice plnit svoji stabilizační funkci.

Schválený státní rozpočet na rok 2005 počítal s hrubým meziročním nárůstem výdajů v obraně ve výši 4,39 %. [2] Po očištění tohoto nárůstu meziroční mírou růstu spotřebitelských cen ve výši 1,9 % je možno výsledný čistý nárůst o 2,49 %. [3] Jistým problémem výše uvedených údajů je skutečnost, že ne všechny výdaje kapitoly 307 státního rozpočtu – ministerstvo obrany plánované pro rok 2005 byly v tomto roce opravdu vyčerpány. Další problém spočívá v otázce aplikovatelnosti indexu spotřebitelských cen v oblasti obrany.

Záměrem tohoto článku je tak odpovědět na to, jaká jsou specifika inflačního procesu v prostředí obrany, posoudit, zda-li jsou civilně zjišťované indexy optimálním ukazatelem míry růstu cenové hladiny v obranných výdajích, a uvést příklady řešení tohoto problému z prostředí vybraných zahraničních armád.

Inflace v obranných výdajích

Inflaci je možno v obecné rovině označit jako „trvalejší růst cen, vyjadřovaný procentním nárůstem všeobecné cenové úrovně za jednotku času“. [4] Jedná se tedy o růst cenové hladiny jako celku, pro kterou nárůst ceny jedné z dílčích komodit ještě nemusí nezbytně znamenat

růst inflace. Pokud se mění cena jedné komodity, pak hovoříme o změně relativních cen. Ta je ve většině případů způsobena jen změnami agregátní nabídky nebo poptávky a jejím důsledkem zpravidla není růst nebo pokles cenové hladiny, ale změna v alokaci zdrojů. [5]

Oblast obranných výdajů je ovšem mimořádně specifická, z čehož vyplývá i specifičnost inflace, kterou obranné výdaje nutně vykazují. Za zásadní odlišnosti od běžné inflace, která probíhá v „civilním“ sektoru je možné označit následující:

1. Odlišnosti ve skladbě inflačního koše.
2. Specifický charakter trhu, v rámci kterého inflace vzniká. [6]
3. Velký vliv změn směnných kurzů na velikost obranných výdajů.
4. Administrativní omezení sledující ochranu národních zájmů a národní bezpečnost.
5. Snaha o „vyhledávání renty“ na straně subjektů obchodujících s rezortem obrany aj. [7]

Za pravděpodobně nejvýznamnější problém v měření inflace v obranných výdajích je možné považovat složení a strukturu koše určeného pro výpočet změny úrovně cenové hladiny, resp. výše inflace. V této souvislosti je poměrně častým jevem přesvědčení, že pro potřeby měření inflace obranných výdajů je možné použít některý z indexů „civilního určení“, např. index spotřebitelských cen (CPI - Consumer Price Index) nebo index cen průmyslových výrobců (IPPI - Industrial Product Price Index). Měření inflace je ale vždy založeno na existenci relevantního spotřebního koše, který zahrnuje reprezentanty (položky) nakupované (resp. produkované [8]) zkoumaným subjektem nebo souborem subjektů v takové míře, kdy změna ceny každého z reprezentantů působí na celkový pohyb cenové hladiny koše. Český statistický úřad (ČSÚ) považuje v případě stanovení míry inflace prostřednictvím CPI za nutnou míru podílu reprezentanta na spotřebě subjektu nebo souboru subjektů 0,05 %. [9]

Tab. 1 a 2 zachycují skladbu košů užívaných k měření CPI a IPPI. Index IPPI je vzhledem k faktu, že se jedná o zachycování cen generované produkce na straně producentů zjevně nevhodný. V případě CPI je důvodem pro takové tvrzení zejména charakter reprezentantů a velikost jejich podílu na celkové spotřebě.

Tab. 1: Váhy kategorií pro výpočet CPI

Název kategorie CPI	Váha pro index bez vývozu r. 2001 (%)
Potraviny a nealkoholické nápoje	197,569564
Alkoholické nápoje a tabák	79,243183
Odívání a obuv	56,926059
Bydlení, voda, energie, paliva	236,401711
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	67,922158
Doprava	101,407268
Pošty a telekomunikace	22,543210
Rekreace a kultura	95,531747
Vzdělávání	4,495471
Stravování a ubytování	74,153115
Ostatní zboží a služby	49,457837
Celkem	985,651323

CPI - index spotřebitelských cen.

Zdroj: Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen od ledna 2001. Český statistický úřad 2001.
URL: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace>, [cit. 2006- 03-08].

Tab. 2: Váhy kategorií pro výpočet IPPI

Název kategorie IPPI	Váha pro index bez vývozu r. 1999 (‰)
Dobývání energetických surovin	26,999916
Dobývání ostatních nerostných surovin	8,241404
Průmysl potravinářský a tabákový	210,218476
Textilní a oděvní průmysl	27,026772
Kožený průmysl	4,620514
Dřevozpracující průmysl	20,697698
Papírenský a polygrafický průmysl	48,056496
Koksování a rafinérské zpracování ropy	38,836404
Chemický a farmaceutický průmysl	46,983566
Gumárenský a plastikařský průmysl	35,304643
Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stav. hmot	59,237844
Výroba kovů a kovodělných výrobků	128,568671
Výroba strojů a zařízení	67,869035
Výroba elektrických a optických přístrojů	73,753841
Výroba dopravních prostředků	60,017374
Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	26,708598
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	116,858749
Celkem	1000,00000

IPPI - index cen průmyslových výrobců.

Zdroj: *Indexy cen průmyslových výrobců - Revize 2000*. Český statistický úřad 2001. URL: <<http://www.czso.cz>>, [cit. 2006-03-08].

Zejména v důsledku rozdílného složení košů je obecně přijímán náhled na vztah mezi civilní a obrannou inflací. Míra inflace v obranných výdajích je tak považována kvůli vysokému podílu zbraní, munice a speciálních technických zařízení na celkových obranných výdajích za přirozeně vyšší než inflace v oblasti civilních výdajů. Na základě minulých zkušeností bylo vysledováno, že meziroční nárůst cen zbrojního materiálu představoval přibližně 10 %. Rovněž existuje obecné přesvědčení, že cena zbraní a zbraňových systémů se zdvojnásobuje každých cca 18 let. [10] Vzhledem k akceleraci technologického pokroku v oblasti zbrojní produkce je opodstatněné domnívat se, že srovnatelná relace bude existovat i budoucnosti. Vyloučit nelze ani zesilování tohoto trendu.

Vzhledem ke skutečnosti, že zbraně, munice a zbraňové systémy jsou komodity obchodovatelné na světovém trhu a světový trh je místem, kde dochází ke konstituci jejich tržních cen, jsou tyto poznatky o chování cen zbrojní produkce uplatnitelné celosvětově. Uvedené komodity lze ve smyslu zákona jedné ceny [11] rovněž označit za zdroje mezinárodní transmise inflace. V neposlední řadě je rovněž nutné připomenout významný vliv pohybu měnových kurzů na cenu importované zbrojní produkce. Právě změny směnných kurzů jsou potenciálním zdrojem dodatečné inflace/deflace a způsobují zvýšenou volatilitu cen v korunovém vyjádření.

Dalším faktorem, který má potenciálně silný vliv na inflaci v obraně, je personální politika ozbrojených sil. Přejít na konskripční systém může pro ozbrojené síly znamenat „snížení“ ceny pracovní síly. Profesionalizace naopak bude pravděpodobně znamenat zvýšení ceny tohoto výrobního faktoru.

Přístup k měření inflace v obranných výdajích ve Spojených státech

Vláda USA za účelem vyjadřování inflace v obraně využívá index cen nákupů Ministerstva obrany, který je sestavován Úřadem finančního náměstka ministra obrany USA (Office of the Under Secretary of Defense, Comptroller, US DOD). Skládá se z meziročních plánů vycházejících z fiskální směrnice Úřadu pro řízení a rozpočet (Office of Management & Budget) v návaznosti na zkušenosti s cenami obranných nákupů kalkulované Úřadem ekonomických analýz Ministerstva obchodu (Bureau of Economic Analysis, Commerce Department).

Při konstruování indexu cen obranných nákupů se stejně jako u jiných cenových indexů vychází z tzv. bazického (výchozího) roku, který je vztažným bodem představujícím fixní cenovou hladinu (vyjadřován jako 1,00). Další významnou veličinou při konstruování cenového indexu je agregátní cena, která představuje vážený průměr cen jednotlivých komodit, kdy je každá cena vážena podílem dané komodity na celkových výdajích. Agregátní cena je tedy pomyslnou cenovou hladinou konstruovanou za účelem měření inflačních pohybů. Do značné míry je ovlivňována kombinací zahrnutých komodit a změn v jejich poměrném zastoupení v daném koši za určité časové období.

Posledním stěžejním ukazatelem využívaným v procesu plánování obranných výdajů USA při zohledňování cenových změn je **index TOA** (Table of Allocation) nebo-li alokační index, který vyjadřuje dopad změn inflace na rozvržení alokovaných finančních zdrojů pro daný rozpočtový rok. Je významný zejména pro časové rozložení činností (a výdajů) v rámci rozpočtového roku a obvykle je koncipován na bázi běžného tempa výdajů pro jednotlivé výdajové položky. Index TOA měří rozpočtované změny inflace vůči fixnímu objemu výdajů.

Níže uvedené tabulky uvádí některé vybrané údaje o hodnotách cenových změn ve Spojených státech. Již z tab. 1, která shrnuje vývoj deflátoru HDP, indexu spotřebitelských cen a inflace v rezortu obrany USA bez zahrnutí výdajů na platy vlastního personálu [12] a souhrnných výdajů rezortu, je možno vyvodit některé zajímavé skutečnosti. Z tabulky uvádějící jako bazický rok 2006 je patrné, že s výhledem do roku 2006 Spojené státy předpokládají nárůst cen v ekonomice obecně (deflátor GDP) o 8,62 %. Spotřebitelé mohou za stejné období počítat s nárůstem cen o 9,95 %, což je údaj téměř shodný s inflací očekávanou v rezortu obrany bez zahrnutí výdajů na platy (9,71 %). Situace se však výrazně změní při zahrnutí výdajů na platy. V této situaci je v obraně očekáván do roku 2010 nárůst cen o 10,42, což převyšuje všeobecný růst cen v ekonomice o nikoliv nevýznamná 1,8 %.

Ač je na první pohled zřejmé, že se ve Spojených státech změny v inflaci obranných výdajů výrazným způsobem neodlišovaly od trendů růstu cen v celé ekonomice, naměřená i odhadovaná data poukazují na odlišnou dynamiku cenových změn v obraně vůči „civilní“ části ekonomiky. Výrazný je zejména rozdíl mezi změnami spotřebitelských cen a cen komodit nakupovaných v obraně. Z toho lze vyvodit, že využívání indexu růstu spotřebitelských cen pro potřeby obrany může vést k poměrně výrazným nepřesnostem. [13]

Obzvláště po zohlednění výdajů na platy do souhrnných obranných výdajů se jeví užitečným konstruovat ukazatel cenových změn v obraně, soustavně sledovat a vyhodnocovat shromážděné údaje a na jejich základě koncipovat odhad budoucího vývoje těchto cen. Je to zřejmě jediná cesta, jak může management rezortu obrany snižovat míru nejistoty ve vztahu k reálné hodnotě v budoucnu alokovaných finančních zdrojů.

Tab. 3: Indexy růstu cenové hladiny v rezortu obrany a ekonomice USA za období 2000-2001 s bazickým rokem v roce 2001

Rozpočtový rok	I _{dGDP2006}	I _{CPI2006}	I _{DSPbP2006}	I _{DSPC2006}
2000	88,80	87,85	89,33	85,37
2001	90,90	89,96	91,72	87,98
2002	92,59	91,05	92,30	90,31
2003	94,25	93,14	93,18	92,32
2004	96,13	95,19	95,45	95,02
2005	98,08	97,85	98,00	97,81
2006*	100,00	100,00	100,00	100,00
2007*	102,06	-	102,28	102,47
2008*	104,21	-	104,60	104,99
2009*	106,36	-	107,11	107,66
2010*	108,62	-	109,71	110,42

I - index, **dGDP** - deflátor HDP, **CPI** - index spotřebitelských cen, **DSPbP** - inflace v obranných výdajích bez výdajů na platy, **DSPC** - celková inflace v obranných výdajích.

Zdroj: WISE G. A., CORCHAN Ch. B. DoD Inflation Handbook. McLean, Virginia USA: MCR Federal LLC. 2006. 166 s.

Pozn.: * odhadované hodnoty.

Tab. 4: Míry inflace v rezortu obrany a v ekonomice USA za období 2000-2010

Rozpočtový rok	míra dGDP	Míra CPI	Celková míra DSP	Míra DSP bez platů
2001	2,36	2,40	3,06	2,68
2002	1,86	1,21	2,65	0,63
2003	1,79	2,30	2,23	0,95
2004	1,99	2,20	2,92	2,44
2005	2,03	2,79	2,94	2,67
2006*	1,96	2,20	2,24	2,04
2007*	2,06	-	2,47	2,28
2008*	2,11	-	2,46	2,27
2009*	2,06	-	2,54	2,40
2010*	2,12	-	2,56	2,43

dGDP - deflátor HDP, **CPI** - index spotřebitelských cen, **DSP** - inflace v obranných výdajích.

Zdroj: přepočteno z WISE G. A., CORCHAN Ch. B. DoD Inflation Handbook. McLean, Virginia USA: MCR Federal LLC. 2006. 166 s.

Kanadský přístup k měření inflace v obranných výdajích

Kanadské ministerstvo obrany (DND - Department of National Defence) se otázkou měření inflace v obranných výdajích zabývá již od roku 1973. Pro potřeby zjišťování tohoto typu inflace používá **cenový index obranných statků** a tzv. **ekonomický model (EM)** k predikci trendů v oblasti pohybu cen. Vzhledem k přesvědčení, že statky a služby pořizované za účelem zajištění národní obrany jsou značně specifické, a tak podléhají jiným inflačním tlakům než statky a služby běžné, nejsou kanadským ministerstvem národní obrany užívány civilně zjišťované indexy, jako jsou **index spotřebitelských cen CPI** nebo **deflátor HDP**.

EM byl až do poloviny 80. let aktivně užíván pro potřeby plánování, kdy kanadské ministerstvo financí poskytovalo prostředky ministerstvu národní obrany ve výši odpovídající výstupům EM, popřípadě ve výši, která se pohybovala někde mezi hodnotou zjištěnou EM a hodnotou deflátoru HDP. Tento přístup byl ovšem koncem 80. let porušen z důvodu nutnosti zastavení rychlého nárůstu rozpočtového deficitu Kanady. Jak uvádí Salomon, vojenské výdaje byly v důsledku těchto kroků sníženy až o 30 % [14], a tak nebylo možné EM aplikovat bez výrazných omezení. I přesto byly v obou obdobích publikovány studie potvrzující značný rozdíl mezi inflací, kterou zaznamenala ekonomika jako celek, a inflací dosaženou ministerstvem národní obrany. [15]

EM je publikován každý rok, zpravidla v květnu po ukončení předchozího rozpočtového roku. Obsahuje předpověď změny cen pro daný rozpočtový rok a pro dalších pět let. [16] Dalšími dokumenty, které se inflací zabývají, jsou Defence Management System [17] a Defence Planning Guidance z roku 1999. V té se konkrétně uvádí, že „Jakkoli tento index (deflátor HDP) odráží velikost inflace v národní ekonomice, nezachycuje odpovídajícím způsobem inflační tlaky v oblasti Programu obranných služeb. Ministerstvo se v této souvislosti snaží přesvědčit ministerstvo financí a Úřad pro správu rozpočtu, aby v této oblasti došlo k zásadní korekci, která by zabezpečila odpovídající úroveň financování při zohlednění skutečnosti, že inflace v obranných výdajích je vyšší než její běžný průměr zachycený deflátorem HDP.“ [18]

Inflaci je v EM označována jakákoliv změna v ceně vyvolaná některým z následujících faktorů:

1. Změna úrovně domácích cen.
2. Změna úrovně zahraničních cen.
3. Změna měnových kurzů.
4. Změna v daňové oblasti.
5. Změny v oblasti akviziční politiky.

Hlavními zdroji inflace jsou zpravidla změna úrovně domácích cen, změna úrovně zahraničních cen a změna měnových kurzů. Domácí inflace je ohodnocována pomocí jednorozměrných nebo vícerozměrných inflačních modelů, které jsou založeny jak na historickém vývoji cen komodity, tak na řadě proměnných odrážejících specifika obranných výdajů. Míra zahraniční inflace je získávána od soukromých analytických firem a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD - Organization for Economic Cooperation and Development). Pohyby směnných kurzů jsou vyhodnocovány a predikovány ve spolupráci s Bank of Canada, prostřednictvím jejich standardních modelů. [19]

Tab. 5 a 6 zachycují vývoj civilně zjišťované inflace i inflace v obranných výdajích. Z tab. 5 jsou patrné rozdíly ve vývoji míry inflace v jednotlivých letech. Ačkoli míra inflace v obranných výdajích se v některých letech vyvíjela velmi podobně jako míry inflace v civilním sektoru, lze tuto skutečnost považovat spíše za náhodu než za pravidlo. To je ještě více zřejmé z tab. 6, která zachycuje vývoj kumulované inflace pomocí indexu sází v rozpočtovém roce 1982/83. I přesto, že se hodnoty indexu v rozpočtovém roce 2000/01 v případě CPI a DSP mimořádně podobají, je nutné se rovněž zaměřit na jejich vzájemný vývoj v 90. letech, kde se jejich hodnoty značně liší. Tato skutečnost dokazuje, že ačkoliv se výše civilně zjišťované inflace a inflace v obranných výdajích mohou v některých obdobích shodovat, v jiných mohou naopak vykazovat značné rozdíly. Tyto rozdíly jsou patrné zejména pokud je sledováno delší období, ve kterém je nutné hodnotit dopad vývoje inflace naplánované zdroje.

Užití civilně zjišťované inflace pro potřeby plánování obranných výdajů tedy může vést k nedostatku nebo nadbytku přidělovaných zdrojů, z čehož obojí není ani pro rezort, ani pro národní ekonomiku optimální.

Tab. 5: Míry inflace v rezortu obrany a v ekonomice Kanady za období 1982/83-2000/01

Rozpočtový rok	Míra dGDP	Míra CPI	Míra DSP
1982/83	7,872	11,538	10,308
1983/84	4,769	7,464	5,905
1984/85	2,890	5,471	5,699
1985/86	3,483	3,654	5,391
1986/87	3,122	4,192	4,799
1987/88	4,738	4,023	4,107
1988/89	4,486	4,002	3,101
1989/90	4,390	4,555	4,401
1990/91	3,203	5,514	5,398
1991/92	2,367	6,194	-2,000
1992/93	1,363	1,648	3,696
1993/94	1,452	2,313	1,301
1994/95	1,304	0,201	2,299
1995/96	2,198	1,866	1,002
1996/97	1,792	1,252	2,005
1997/98	0,654	2,197	2,396
1998/99	-0,650	1,030	3,200
1999/00	2,516	0,732	4,302
2000/01	3,602	2,663	2,768

dGDP - deflátor HDP, **CPI** - index spotřebitelských cen, **DSP** - inflace v obranných výdajích.

Zdroj: přepočteno z SOLOMON, B. Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective. Defence and Peace Economics. London: Carfax Publishing 2003 a URL: <<http://www.bankofcanada.ca>>, [cit. 2006-03-15].

Shrnutí – specifický index cen v obraně nebo CPI/deflátor HDP?

Výše uvedené zahraniční příklady představují cestu aplikace specifických indexů růstu cen v obraně namísto „civilních“ indikátorů. Je však nutno podotknout, že ani v těchto státech nejde o zcela vyřešený a uzavřený problém. Řešení předpokládá dlouhodobější analýzu vzájemných vztahů jednotlivých typů inflace a odchylek, které tyto vztahy vykazují. K tomu zatím ani v případě USA ani v případě Kanady skutečně nedošlo.

V USA je specifický deflátor obranných výdajů kalkulován na základě směrnice vydávané ústředním vládním orgánem (OMB) pro celý vládní sektor. Tato instituce navíc koncipuje i „civilní“ ukazatele inflace. To zaručuje potřebnou míru kompatibility jednotlivých indexů na základě stejné nebo obdobné metodiky výpočtu. Ministerstvo obrany navíc nemůže být nařčeno, že se prostřednictvím nadhodnocování inflace v obraně snaží získat dodatečnou rentu v podobě větších objemů veřejných prostředků alokovaných do obranného rozpočtu.

Situace je poněkud odlišná v případě Kanady, kde iniciativa koncipovat specifický index inflace obranných výdajů zůstala v rovině rezortu obrany, který navíc aplikoval odlišnou

Tab. 6: Indexy růstu cenové hladiny v rezortu obrany a ekonomice Kanady za období 1982/83-2000/01

Rozpočtový rok	I _{dGDP1982/83}	I _{CPI1982/83}	I _{DSP1982/83}
1982/83	100,000	100,000	100,000
1983/84	104,769	107,464	105,905
1984/85	107,797	113,344	111,940
1985/86	111,552	117,485	117,975
1986/87	115,034	122,410	123,637
1987/88	120,484	127,335	128,715
1988/89	125,889	132,430	132,706
1989/90	131,416	138,463	138,546
1990/91	135,625	146,097	146,025
1991/92	138,834	155,147	143,105
1992/93	140,727	157,703	148,394
1993/94	142,771	161,350	150,324
1994/95	144,633	161,673	153,780
1995/96	147,812	164,690	155,321
1996/97	150,462	166,752	158,436
1997/98	151,446	170,416	162,232
1998/99	150,462	172,171	167,424
1999/00	154,247	173,432	174,627
2000/01	159,803	178,050	179,461

dGDP - deflátor HDP, **CPI** - index spotřebitelských cen, **DSP** - inflace v obranných výdajích.

Zdroj: přepočteno z SOLOMON, B. Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective. Defence and Peace Economics. London: Carfax Publishing 2003 a URL: <<http://www.bankofcanada.ca>>, [cit. 2006-03-15].

metodiku výpočtu inflace v obraně od metodiky využívané k výpočtu CPI nebo deflátoru HDP. Tento nedostatek byl však v průběhu času překonán. Výraznější problém ovšem v případě Kanady znamenalo drastické snižování výdajů na obranu v 90. letech a nedůsledné uplatňování EM.

V předcházející části popsané odlišné vývoje cenových hladin různých košů komodit v případě USA a Kanady mohou kumulací za delší časové období způsobit značné rozdíly mezi dnes plánovanými a skutečnými cenami těchto komodit v budoucnosti. Tento fakt je pro obranný sektor o to významnější, čím více utváření obranného systému země vychází z dlouhodobých plánů výstavby sil a prostředků obrany.

Vzhledem ke skutečnosti, že obranné plánování v zásadě vychází z dlouhodobého horizontu předpokládaných bezpečnostních hrozeb, autoři tohoto článku pokládají za významné a užitečné věnovat pozornost vývoji cen komodit charakterizujících obrannou spotřebu. Přesnější a spolehlivější predikce finančních zdrojů nezbytných ke krytí budoucích obranných potřeb země znamenají transparentnější, stabilnější a spolehlivější systém výstavby ozbrojených sil jako klíčového pilíře zajišťování národní bezpečnosti.

Poznámky:

- [1] *Rozpočtový výhled 2003- 2006. Koncepce reformy veřejných rozpočtů*, Ministerstvo financí ČR < <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/RV.pdf> >, [cit. 2006-03-07].

- [2] *Rezortní rozpočet* (2005), Ministerstvo obrany ČR < <http://www.army.cz/mo/doc/rozpocet2005cz.pdf> >, [cit. 2006-03-03].
- [3] *Inflace*, Český statistický úřad < http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace >, [cit. 2006-03-03].
- [4] PEARCE, D. W. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Praha: Victoria Publishing, 1995. 549 s. ISBN 80-856-05-42-2. s. 139.
- [5] Více viz McNABB, R., McKENNA, C. *Inflation in Modern Economies*, London: Harvester Wheatsheaf 1990.
- [6] Trh, na kterém jsou vynakládány prostředky na obranu, má často charakter oligopol-monopson, což samo osobě vyvolává vyšší míru fluktuace cen.
- [7] GLUSTEIN, M. In SOLOMON, B. *Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective*. *Defence and Peace Economics*. London: Carfax Publishing 2003.
- [8] V případě indexu cen průmyslových výrobců.
- [9] MRÁZEK, J. *Indexy spotřebitelských cen: Metodická příručka pro uživatele*. ČSÚ, Odbor statistiky cen. URL: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace>. [2006-03-08]
- [10] HARTLEY, K. *The All-Volunteer Force: An Economic Perspective*. University of York, Centre of Defence Economics. 2000.
- [11] Zákon jedné ceny odráží přesvědčení, že mezinárodně obchodovatelné statky nemohou být obchodovány na různých trzích za různé ceny, neboť by taková situace přiměla nakupující subjekty k realizaci nákupů na trhu s nejnižší relativní cenou.
- [12] Pozn.: Výdaje na platy je po jistém zjednodušení možno považovat za ekvivalent osobních mandatorních výdajů sledovaných Ministerstvem obrany České republiky.
- [13] Pozn.: Při hodnocení obranných výdajů USA z pohledu České republiky je třeba neopomenout fakt, že výdaje rezortu Department of Defense jsou definovány poněkud odlišným způsobem, než je tomu v případě výdajů kapitoly 307 Státního rozpočtu České republiky – Ministerstvo obrany (např. zahrnutí výdajů na financování zahraničních vojenských misí).
- [14] SOLOMON, B. *Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective*. *Defence and Peace Economics*. London: Carfax Publishing, 2003.
- [15] Tamtéž.
- [16] Tamtéž.
- [17] Ten je v současné době nahrazen manuálem Defence Planning and Management, ale jeho východiska zůstávají rámcovou úpravou pro kanadské ministerstvo národní obrany.
- [18] *Defence Planning Guidance (1999) §402*, <<http://www.vcds.forces.gc.ca>>, [cit. 2006-03-10].
- [19] SOLOMON, B. *Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective*. *Defence and Peace Economics*. London: Carfax Publishing, 2003.

Literatura:

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace*, < http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace >, [cit. 2006-03-03].
- Defence Planning Guidance (1999) §402*, < <http://www.vcds.forces.gc.ca> >, [cit. 2006-03-10].
- HARTLEY, K. *The All-Volunteer Force: An Economics Perspektive*. University of York, Centre of Defence Economics. 2000.
- McNABB, R., McKENNA, C. *Inflation in Modern Economies*, London: Harvester Wheatsheaf 1990.
- Rozpočtový výhled 2003-2006: Koncepce reformy veřejných rozpočtů*, Ministerstvo financí ČR < <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/RV.pdf> >, [cit. 2006-03-07].
- Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace OS ČR přepracovaná na změněný zdrojový rámec*, Ministerstvo obrany ČR < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5238> >, [cit. 2006-03-01].
- Rezortní rozpočet (2005)*, Ministerstvo obrany ČR < <http://www.army.cz/mo/doc/rozpocet2005cz.pdf> >, [cit. 2006-03-03].
- PEARCE, D. W. *Macmillanův slovník moderní ekonomie*. Praha: Victoria Publishing, 1995. 549 s. ISBN 80-856-05-42-2. s. 139.
- SOLOMON, B. *Defence Specific Inflation: A Canadian Perspective*. *Defence and Peace Economics*. London: Carfax Publishing 2003.
- URL: <<http://www.bankofcanada.ca>>, [cit. 2006-03-15].